

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 20 „ „ „
za čet. „ 1 „ 75 „ „ „

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 60 „ „ „
za čet. „ 2 „ 5 „ „ „

NAPREJ.

Oznaniła.
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 „ „ „ dvakrat,
10 „ „ „ trikrat
natisne, večje črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 36.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Ljudske učilnice.

(Dalje.)

Ako se učilnice zares mislijo popraviti, potem je naj-
prvo treba, da se učiteljem poboljša preslabo plačilo. Samo
potem bode učitelj srčno prenašal težko breme svoje službe, ako
mu ne bodo skrbí za hrano morale dušne delavnosti; ako mu ne
bode treba s poljedelstvom ali kako drugače v potu svojega
obraza služiti vsakdanjega kruha; ako se mu vsako jutro ne
ponovi bridko vprašanje, ki ga potem spremlja ves dan,
če ima družino: kaj bomo jedli, kaj oblačili, kako se greli?
Pa tudi, kako trdo je izobraženemu človeku, če mora živeti
ob darilih imetnih ljudi, katerih se vendar ne more braniti,
ker je ubog! — Dozdaj so bile učilnice srenjske pod duhovsko
in deželno gosposko. Kakošno korist je to dajalo, vidimo
iz tega, ker je le malo dežel še le v novejših časih bilo taci-
h, da so učiteljem dajale plačo, drugod so pa morali iskati pla-
čila pri srenjah, ki časi niso hotele, časi ne mogle dajati.
Če so tožili učitelji uže poprej, ko so novci veljali več nego
zdaj, zaradi premajhne plače, kako pravične so take tožbe
posebno zdaj, ko je zares jako čudno, kako more zmerna
rodovina vse leto živeti ob 150 gl., ker največ učiteljev do-
biva samo toliko plačila. Te plače so bile tedaj ustanovljene v
tistih časih, ko so novci imeli dosti večjo veljavo, in tudi so
bile odločene tacim ljudem, katerim se je podučevanje zdelo
milostinja (almožna.) Ta stan so volili samo tisti, ki sicer
niso vedeli kam, ker niso znali družega, nego da so otrokom
mehanično v glavo vtépalí katekizem. Takrat učiteljem nihče
ni zameril, če so posebej imeli kak nehvalen posel, ali če so
tudi hodili v dnino, ker niso znali toliko, kolikor zdaj
učenec prvega razreda, sami se pa tudi niso izobraževali;
toda sedaj pak je to vse drugače, kajti zakon hoče, da se
učitelji pečajo samo z učilnico, in da se vedno še izobražujejo,
ko so uže postavljeni v službo. Očividno je torej, da mora
država predružití vsako plačilo, ktero učitelja nekako skoraj
sramoti, in mu brani, da ne more izpolnjevati svojih dolžnosti.

Do zdaj so učitelji po kmetih skoraj vse prihodke jemali
samo iz majhne bire in iz tistega, kar so ljudje na mesec
dajali od otroka, ki hodi v učilnico. Toda kolikošno je bilo to
dajanje? Po nekterih krajih le po 10 kr. stare vr. na mesec. To je
ubogo malo, in tudi tega učitelj ne dobi vselej, ker ljudje neté
plačevati. Kaj hoče ubogi revež? Morda naj tožari? Vsak učitelj
izgubi srčnost, ko vidi svoje žalostno stanje; ko mora z grda
siloma iskati krvavo zasluženih drobtin, da se potem zameri
vsem ljudem, brez katerih vendar ne more prebiti, ker od njih
živí. To bi deželne vlade gotovo odpravile, ko bi jim bilo vse
na tanko znano. Učitelja naj bi tedaj plačevala država, ker
ni samo roditeljem skrb, da se mladina dobro uči in izobra-
žuje, ampak tudi vsej državi, kajti slaba izreja škoduje vsej

družini, dobro podučevanje pak podpira in povzdiguje vso
državo. Vsak učitelj bi pa gotovo raji ostal, kakor ima zdaj,
ko bi obveljalo, da bi svojim učiteljem službo dajale in je-
male srenje. Prva potreba je učitelju, ako hoče imeti blago-
nosen uspeh, da je srenja dobra ž njim, on pa ž njo, da ima
njeno zaupljivost in ljubezen, ali gorje mu, ako je srenja nje-
gova gospodarica, ker potem več nima trdne službe, kakor-
šna bi se mu vendar gotovo spodobila. Kako se mu godi,
kadar se postara, ali kadar oboli? O tacihih prilikah je lahko
najti sto in sto vzrokov, da ga z rodovino zapodé po širocem
svetu, samo da bi srenja kaj prihranila.

Tako govore „Stimmen aus Innerösterreich.“ Opomniti
moramo še to, da nam je dobro znano, kako je naša duhov-
ščina zares krepko narodna; ali da je pa vendar prav obilo
viših duhovnov, katerim so izročene učilnice, tacihi, da nikakor
ne skrbé, naj bi se prav izobraževala mladina, ki nima od
šolskega podučevanja prave koristi, ker se silijo kmečki
otroci z nemščino, ktere se nikoli ne izučé, druge uke pa,
katerih bi jako potrebovali v svojem življenji, za to skoraj čisto
zamudé. Deželni zbor naj bi teh in tacihih neprilik nikar ne
pozabil. Vémo za kmečke učilnice, v katerih so celó deklíčke
učili nemščine. Učitelji sicer so zarés največ narodni; ali v
strahu, v katerem so ubogi, ponižni reveži, morajo plesati,
kakor jim gode nekteri dekan, ali kdor je viši učilniški ogled-
nik. Malo jim pomaga, naj-si tudi bodo preverjeni, da to ne
veljá, ker morajo biti pokorni; nekteri se pa še celó ne pre-
drznejo premisljati, kako je prav, kako ne. Vendar naj opom-
nimo čudne prikazni, da vemo za dva — nobile par, — ki
imata prav narodnega dekana, pa vendar se vedno potezata
za nemščino, ki je enemu teh mož tudi uže obrodila zares
lepe reči, kar pa slovenske srenji čisto nič ne pomaga.

(Dalje prih.)

Govor kneza in vladike g. dr. Vidmarja.

(Konec.)

Bodi mi dovoljeno, da pazljivosti slayne zbornice v
misel vzamem še neko zgodovinsko stran. Uže zadnjič sem
nekoliko bil omenil, kako je bil izrejen, in kako je mislil cesar
Jožef, in sicer po protestanskem pisatelji Ramshornu. Treba
je le, da se beró spisi (akten), da se beró pisma cesarja Jo-
žefa, in videlo se bode tam, da je vse to razloženo; opiram
se le na eno knjigo: „Ljudska učilnica v Avstrii“, ktero je
pisal v najnovejšem času avstrijski visok uradnik, skrivni
svetovalec in niží državni tajnik baron Helfert. V tem delu
prav očividno kaže spisi, kako je začel ta duh, s kratka
Jožefov duh, ki je, kakor sem zadnjič rekel, v svojem bistvu
protestanski duh, in sicer duh novejšé protestanske izobra-

ženosti, v kateri se tedaj ométajo katoliške resnice, kako je začel ta duh dobivati veljavo, in spisi in pisma pripovedujejo, kako je bila velika cesarica Marija Terezija, katero novejši zgodovinarji imenujejo najblažo in najvišjo izmed vladarjev habsburške hiše, dostikrat nezadovoljna s svojim sinom, z njegovo naglo krvjo in s cesto, na katero je meril njegov duh, tako nezadovoljna kakor cesar Jožef sam, ki je bil po svojem srcu blag in dobrohóten, kakor sem ga uže zadnjič imenoval; on pa je svojej materi zmirom dajal spodobno spoštovanje, ker je bil dober, pobožen sin. Znano je, kako je bila zadnja leta cesarica Marija Terezija uže nekoliko utrjena, in da se je bolj odtézala javnemu življenju, in kaj se zgodi? Prav od 1770.—1780. leta so hoteli to, kar si je bil postavil cesar Jožef nekako za konec svojega prizadevanja, namreč vse ponemčiti.

Helfert govori v tej knjigi: pri Lahih so kočljivejše ravnali, slovenske pokrajine so ob kratkem odpravili. (Glasovi: res!) Ukazano je bilo, da v prvih otročjih učilnicah smé slovenski katekizem biti podloga, poznejše pak se mora hitro odpraviti (glas: resnica!), in namestiti s podučevanjem v nemškem jezici. Ker je pa kak učinek in kaka delavna moč, tam se tudi pokaže nasprotni učinek. Kakor so zgodovinarji za gotovo trdili in dokazali, v Avstrii bi se bil napravil vpor, ki se je v Nizozemskem tudi zares bil vnel, da se ni gibanje na Francozskem pričelo, in da ni cesar Jožef zarad tega sam sebe ustavljal, in poznejše zopet umeknil svojih prenapredb. Veljavni možjé, katerim je bila reč znana, trdili so mi za gotovo, da prav tisto povelje cesarja Jožefa, naj se namreč vse ponemči, bilo je obudilo prepír zarad jezikov, obudilo ultramadžarizem na Ogerskem. Začénjal se je nasprotni učinek tudi po slovenskih okrajinah; napredoval je počasi, toda po naravi. To nasprotno prizadevanje se je 1848. leta pokazalo nekoliko krepkejše, kakor pri vsakej drugej stvari. Prvi sem jaz, ki grajam tako prenapétost, če žali splošno нравnost in človečnost, ali kakor pravijo, načéla in zadéve splošnega človeštva. Tudi smem prav odkrito povedati, kako mi je znano iz jako dobrih in zanesljivih ust, da celó čez kranjske meje mislijo, da sem nemškutar. (Smeh.) Če tukaj to pripovedujem, torej menim, da me boste še menj dolžili, da sem prenapét Slovenec, ali da vlečem s kako stranko, in če celó nižji državni tajnik pravi: slovenske pokrajine so ob kratkem odpravili, pa je vendar v državnej službi, potem take besede nikakor ne morejo biti zavržljive in hudodelne zoper državo. (Pohvala.) Ako mislijo duhovni zares izobraževati slovenski narod, potem se jim ne more nič očitati; ali nikoli se ne sme kazati sovraštvo ali zaničevanje do družih jezikov ali narodnosti, do najvišega, kar ima človeštvo, in s čemur se ponaša v vednosti in umetnosti. Vednost je po mojem tudi versko znanje, ker v širjem pomenu vednost ni samo to, kar se najde s pripomočki, ktere sem poprej imenoval, ampak sploh, kar človeški duh more objeti. Vednosti in umetnosti pa nima noben narod sam za-se. Previdnost pak je prepustila, in tudi najvažnejše naravoslovsko preiskovanje priča, da se razni deli edinega človeškega rodú razdeljavajo v pánoge (mladike) z raznimi jeziki. Naravoslovcu je to najzanimljivejše, da kolikor več jezikov prav za prav zna, bolj vidi, kako bogat in obširen je človeški duh, ker ima vsak jezik svoje prednosti, kakor tudi pomanjkljivosti. Slovenskim duhovnikom torej nikakor ne smemo zameriti, ako hočemo biti pravični in pošteni, da živé za slovenski narod, da hoté slovenski narod izobraziti. (Pohvala.) Ljudí samo njihov jezik izobražuje (pohvala, dobro!); kajti jezik je z ene platí poglavitni pripomoček, po katerem se razdeljavajo in prejemljejo vsi duhovni imetki (živa pohvala! dobro!); zatorej se mora izobraževati,

in če se bodo tistega nepogodnega duha, ki je začel obveljaviti pod cesarjem Jožefom, če se bodo tistega nepogodnega duha ogibali tudi Nemci, potem najde tudi slovenstvo svoje prave meje. (Pohvala, dobro!)

Prestopov se je v človeškem življenji komaj ogniti. Najboljše je, če se toliko ne gleda na to, ampak če si prizadevamo, da mirno, pohlevno, z višjo dušno povzdigo to mejo za trdno postavimo, in če vsak zavije med svoje prave mejnike. Naj se tudi sem ter tje godé pomote, vendar tudi še na Kranjskem to dosežemo, če bodo imeli vsi pravega duha. Zanesti se smém, da tudi izpolnijo duhovske gosposke svojo dolžnost, kar se tega tiče. Jaz pa, kar zadeva mojo osebo, nečem nikakor skrivati, da sem do zdaj po sreči ali po nesreči dobival taka opravila, kakoršnih nisem želel; tako sem bil 1837. leta prišel na Dunaj; tako so me na Kranjsko poklicali za vladiko (škofa.) Nikdar nisem hrepenel po drugej česti, ampak samo po tej, da bi ustrezal, kar bi največ bilo mogoče, svoje prave, tenke dolžnosti. Zmirom sem živo čutil, kako daleč sem zaostajal za to pravo dolžnostjo; zato pa tudi nikoli nisem bil prav zadovoljen v svojem življenji, najmenj pa v svojem sedanjem stanu, in kmalo poprosim Nj. veličanstva, da v Rimu opravijo, ker je to najkrajša pot, da bi mi vzeli službo, katero imam, (obžalovalni glasovi). Kar torej pravim, to mislim da pravim čisto, kakor je samo na sebi. To je moja stopinja, ki jo imenujem, in hvaležnost oznanjam za odborov nasvet, kar se tega tiče. Torej drugega ne morem, nego želeti, da bi slavna zbornica potrdila ta odborov nasvet. Govoril sem pa samo za to, da bi v to reč malo posvétel, in da bi obveljal ta sklep, ki se mi zdí tako važen in sicer zarad koristi kranjske dežele in tudi zarad narodovega dobička. Kar sem govoril, to sem govoril iz najčistejšega namena; tudi sem imenoval zgodovinske vire, kakoršni so le sami na sebi. Čisto nič nečem nasvetovati, nego samo to: naj bi se blagovoljno potrdilo to, kar je odbor nasvetoval slavnej zbornici. (Živa pohvala! dobro, dobro!)

Dopisi.

Iz Ribnice. P. T. Pri volitvi za deželnega poslanca je obveljala naša, ki smo želeli g. Svetca imeti na poslanskem stolu. Sešlo se je bilo 65 volilcev, in g. Svetec je dobil izmed le-teh 51 glasov. Za Boga, častna volitev! Iz tega se vidi, kako je bilo največ volilcev ene misli. Za g. Svetcem je imel g. Janez Verderber iz Koprivnika 6, c. namestnik g. baron Schloissnigg 4, g. župnik Križe 2, g. dr. Pfefferer 1 in ribniški načelnik g. Šušteršič 1 glas. Opomniti pa je, da so bile zavire strašne. Vzlasti pa nek gospod P. je natezal vse žile, da bi odbil g. Svetca; ali trdo so stali, kakor skala, Slovenci in tudi nemški Kočevarji. Bog daj srečo tej volitvi!

Svitje 2. maja. F. S. Sinoči okoli 11. ure se je pri nas vnel skedenj. Hipoma se je ogenj razširil. Pogorelo je 8 hiš, 9 hlevov in 3 skednji. Pogorelci so bili sicer zavarovani, pa le nizko, tedaj imajo veliko škodo, ker ljudjé skoraj nič niso mogli otéti. Pravijo, da je hudobna roka v slamnato streho nalašč vrgla ogenj.

Iz Varaždina. F. B. — Prebiraje 34. „Naprej“ zagledam dopis iz Zagreba. Ne dá mi vest miru, da ne bi odgovoril, pa naj zagrebški dopisnik sodi in misli, kakor mu drago. Ker on piše, da v povabilu ni bilo, „ne sluha ne duha“ o polovici, moram opomniti, da tukajšnji dijaci smo dobili od vrednika povabilo na „Torbico“ v katerem je stalo, da bode „polovica pisana v slovenskem, polovica pa v hrvaškem je-

ziku.“ Če dopisnik tega ne veruje, prav rad mu povabilo pokažem, ako hoče, in osvedočiti se mora, da je res, kar sem pisal. Ali so zagrebški dijaci drugo povabilo imeli, tega ne vem, ker ga nisem bral, lahko pa govorim to, kar sem videl na svoje oči. Pa naj dopisnik vendar ne misli, da se mi zdi krivično, ker je „Torbica“ donesla več slovenskih nego hrvaških sestavkov, kar je vsacemu Slovencu, in tudi meni, po godi. Vredništvo naj pa drugoč vsa povabila enaka naredi, da ne bode prepiranja.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. V kratkem sta se v Ljubljani dva človeka sama ustrelila, in sicer v petek (1. dan t. m.) na gradu nek vojak, strelec, ki je uže drugič služil, v soboto pa za Latermanovem drevoredjem trgovski opravnik J. Za nobenega se prav ne vé, kaj ga je prignalo k tako žalostnemu delu.

— Te dni je bil pri nas potujoči, slavno znani časnikar g. pl. Delpiny z Dunaja, ki je uže zaprt bil 3 mesece zaradi tiskarne tožbe, katero je imel s Tkalcem vred, ker je bil pomočnik nekdanjega časnika „Ost-und-West.“ K nam je prišel iz Srbskega in Hrvaškega; iz Ljubljane pak se je obrnil v Trst. G. Delpiny potuje, ker išče dopisnikov in podpornikov „Ost-und-Westu“, ki ga mislijo zopet na svetlo spraviti. „Ost-und-West“ se je tudi za Slovence krepko potezal, torej živo priporočamo vsem rojakom, naj pomagajo, kakor in kolikor kateri more, da bode ta list zopet izhajal na Dunaji, v prvem mestu vsega cesarstva, kjer ga morajo brati in poslušati celó taki časnikarji, ki sicer najraje molče o Slovanih, če nimajo kaj zabavljati.

— Da-si je bil živinski semenj 4. dan t. m. prepovedan, pa vendar so bili neki ljudje konje pripeljali, ter jih skrivaj prodajali. Nekterim je težko dopovedati, kako lahko se zatosi goveja kuga, ki je zdaj hudo vstala tudi po Notranjskem. Tak samoglavec ne premisli, da bi utegnil biti kriv nesreče, ktera bi zadela vso deželo. Ta nevarna bolezen tudi na Hrvaškem po zagrebški županiji zopet razsaja.

— Minolo soboto so pastirji pri brodu pod Šmarno goro v Savi našli čisto nago truplo priletneža moža, kateri kaže, da je ubit. Rajni je neki bil vola prodal, in razbojniki so ga morali domú gredočega ubiti in potem vreči v Savo.

Loka. 10. dan t. m. bode imela čitalnica „besedo.“

Trst. G. Aleksander Morpurgo v Trstu Via nuova št. 24 v 1. nadstropji prodaja pomoček (kryptogam) zoper trtno bolezen. Nj. veličanstvo mu je dovolilo za 5 let, da sme to zdravilo prodajati samo on, ali pa tudi tisti, kemur on dovoli. To zdravilo ima te-le prednosti: 1) ozdravé vse trte; žveplo jih pa samo četrtino ozdravi; 2) treba je samo enkrat rabiti Marpurgov pomoček, žveplo pa večkrat, če je mokro vreme; 3) prihrani se 40 od sto, ker ta pomoček, če ga kupiš za 60 gld., toliko zaléže, kolikor žvepla za 100 gld.; 4) vino ima potem čist okus in pravi naradni duh, kar po žveplu ni. Steklenica (flašica) tega zdravila velja 32 kr. a. vr. in je zadosti za 150 trt; steklenica za 300 trt pa velja 64 kr. a. vr. Kdor po pošti naroči, dobi v 24. urah.

Dunaj. Nj. veličanstvo je izvolilo za c. namestnika v Trst in primorje g. Ernsta barona Kellersperga, ki je začasno vladal češko namestništvo; g. Franceta barona Spiegelfelda, salcburškega poglavarja, za c. namestnika na zgornjem Avstrijskem; sleškega poglavarja, g. Riharda grofa Belcredi-ja, za prvosednikovega namestnika na Češkem; g. Hermana barona Pillersdorffa za sleškega namestnika, in g. Eduarda grofa Taaffe-ja za salcburškega namestnika.

— 40 milij. gld. sreček 1860. leta se oddaja. Kdor jih

je mislil prevzeti, vložil je ponudbo do 4. dneva maja za ves znesek; samo za nekoliko ni dovoljeno. Plaćati se mora v 7 obrokih (bruštih) do 15. decembra 1863. leta.

— Nek trgovec je bil 29. dan aprila dobil črno zapечатeno pismo, v katerem je bil podpisan poljski vporni odbor. V pismu se mu je oznanjalo, da bode 5. dan maja umorjen, ker je v nekej kavani slabo govoril o poljskem vporu; naj torej svojo hišo dene v red. Moža je prijel strah, da je precej tekkel na policijo, ki mu je svetovala, naj 5. dan maja gotovo ostane domá. Popoldne pak je dobil drugo pismo, v katerem mu je odbor poklonil milost, ker je bil uže dovolj kaznovan s strahom.

— „Wanderer“ piše, da je 1. dan t. m. iz ječe izpuščen g. dr. Tkalac, kemu je Nj. veličanstvo dalo milost; ali izguba njegovega pologa in tudi še drugi nastopki kazenskega preiskavanja ostanejo veljavni.

— Državno pravdnštvo je odstopilo od trih tiskarnih tožeb na časnik „Presse“; zaradi trih oznanil, ki so bila natisnena v tem listu, pa bode končna razprava 8. dan t. m.

— Časnik „Presse“ je 29. dan aprila meseca prinesel sestavek, v katerem vpraša, kako more biti Langievič zaprt, ko je Nj. veličanstvo vendar potrdilo zakon osobne svobode. Vladni listi odgovarjajo, da je Langievič zaslužil priti v kazensko preiskavanje, pa da se je vendar le ž njim krotkejšje ravnilo; da so drugi vporniki prišli brez denarjev čez mejo, da bi torej ne bili mogli nikakor živéti, vlada bi jih pa lahko bila odpravila nazaj, ali da je vendar pohlevnejše naredila jim, ko jih nikakor ni mogla čisto svobodnih pustiti, ker bi zopet bili pomagali vpornikom, kar je pa našej državi nevarno.

— Časnikarju g. Našelskemu je bilo rečeno, da mora dati nov polog (kavcijo), ako hoče ostati še kaj časa zunaj zapora. G. Našelski je pa šel precej v ječo, kjer mora ostati 4 mesece.

— Gospodičina Ema Mendelenyi (pa ne Kendelenyi) je na Dunaj k presvitlej cesarici poklicana, da bi jo učila madjarskega jezika, a ne za odgojiteljko cesarjeviču Rudolfu.

— Tiskarna tožba, ki jo ima g. Šuselka, utegne uže v 14 dneh priti na vrsto. Dolzé ga, da je razžalil Nj. veličanstvo, in da je odobril nezakonito djanje (poljski vpor.)

Česka. 27. dan aprila meseca je knez Rudolf Taxis obsojen 14 dni v ječo zaradi sestavka, katerega je bil dal natisniti v časniku „Boleslavanu;“ vrednik Zwickel pa je oproščen; samo 50 gld. mora plačati, ker je prestopil tiskarski red.

Moravska. „Generalkorrespondenz“ pripoveduje, da je bil dal Langievič 26. aprila policaju, ki je bil pri njem za stražo, 300 gld. za to, da bi ga ne ovadil, ker misli zvečér pobegniti; ako bi ga pa hotel ovaditi, grozil mu je, da ga hoče ustreliti. Policaj ga je pa vendar zatožil, in sodbi izročil tistih 300 gld. Langievič je sicer tajil, pa zastonj. Ne samo v Tišnovem, temuč tudi še po drugih krajih so bile osnovane priprave za beg. Langieviča so peljali iz Tišnova v češko trdnjavo Jozefov.

Vojvodina. 27. dan aprila je sklenil veliki zbor sremske županije, naj bi se Nj. veličanstvu podala prošnja, da bi se izpolnilo vse, kar so zahtevali Srbje v narodnem zboru 1861. leta, in da bi se po zakonih položilo pred deželne zbore tistih dežel, v katerih živé Srbje, in da bi hitro sklicali deželni zbori zaradi tega, in tudi zato, da bi se v red spravile državopravne zadeve, in da bi se tudi sešel narodni zbor, ki naj bi v red spravil učilniške in cerkvene reči.

Ruska. Odgovor angleškemu pismu zaradi Poljakov samo zagovarja sedanje rusko početje, pa ne grozi nikakor z vojno. Tudi našej vladi in Francozu je Ruska poslala miren odgovor.

Poljska. 24. dan aprila je vojskovod Lüttig zmogel pri Popovem Ruse, ki so na bojišči pustili 120 mrtvih; tudi Oksinski Vonšava jih je vrgel blizu Čestohava. Na Lublinskem stoji vporna četa, ki ima 100 pešcev in 200 konj. kov. Poveljnik je vojskovod Jezioranski, pod katerim ukazuje Valigorski in Šehovski. „Börsenzeitung“ pripoveduje, da je bilo 27. dan aprila pri Jerzycem tepenih 600 Rusov, ki so pobegnili na prusko zemljo.

— 25. aprila je blizu Kališa tepen bil vporni vojskovod Pustov Kluki; izgubil je dosti orožja, in 200 ranjenih in mrtvih je imel.

— Vojskovod Berg hoče, da bi namestu vseh nevojaških okrožnih poglavarjev prišli vojaški. Narodna vlada je ukazala, naj vsi uradniki popusté službo.

— V severno-zapadnej strani je bila med Lubostovskimi gozdi in Gopelskem jezerom večja bitva. Imeli so Rusi do 1800 mož v boji, pa so morali pobegniti. Poljakom je ukazoval Iung-Blankenheim.

Srbska. Pišejo, da je naglo na Rusko odšel vojskovod Stratimirović, ki je bil do zdaj v Belem gradu.

Francozka. Pravijo, da si prizadeva Napoleon, da bi Avstrijo pomiril z Italijo.

Turška. Do zdaj so uže ujeli 32 taci, ki so bili pri podiranju trebinske učilnice.

— Zopet se jako napravlja, da bi se utegnil začeti vnovič vpor med kristjani, ki so Turkom podložni.

Foslano.

V petek 1. dan t.m. zvečer je v našem gledališči imela koncert iz Trsta prišedša pa menda v Ljubljani rojena gospodičina Marija Hudovernikova. Poslušalcev je bilo mnogo. Pomagal je tenorist g. Gasparini iz Trsta, ž njim tukajšnji goslar g. Zappe in tudi godbina družba domačega polka, ki je prav izvrstno in izurjeno igrala. G. Zappe je z veliko, zasluženopohvalo godel Ernstovo elegijo. G. Zappe ima dosti zmožnosti, kar si morda celó sam ni v svesti, zato bi mu popotovanje po svetu le pomoglo, da bi se popolnoma izobrazil. G. Gasparini ima prijeten glas, ki prav do srca seza; zato ga je vse radostno poslušalo, ko je pel neko Mercadantovo romanco; dvakrat je bil na oder poklican. Gospodičina Hudovernikova ima jako obširen glas, ki je v globočini in višini prijetnejši od srede, — izurjena je po laški; ali vendar je morala uže mnogo peti, dasitudi pravijo, da je tako mlada. Pela, in ustregla je; pa vendar, ko je prvič na oder stopila, poslušalci je niso prijazno sprejeli; taka se je godila tudi tenoristu. Kar je dobrega, to si pa vedno samo osvoji zmago; zato je tudi koncert naposled bil všeč, menda celó ni dal slabih dohodkov, dasitudi gospodičini ljubljansko filharmonsko društvo ni moglo dati najmanjše uljudne pomoči.

—r.

Dunaj 4. maja. — Nadavek (agio) srebru 10.75.

Tržaška cena

1. maja 1863.

	Najniža cena		Najviša cena			Najniža cena		Najviša cena			Najniža cena		Najviša cena	
	gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.
Star * pšenice iz Odese . . .	6	75	7	—	stot (cent) kave iz Moke . . .	65	—	75	—	stot slame v škopih . . .	1	20	1	30
„ „ „ banaške . . .	5	50	6	75	„ „ „ iz St. Jago . . .	64	—	71	—	„ „ „ drobne . . .	1	—	1	10
„ „ „ turšice galaške . . .	3	50	3	90	„ „ „ Portorike . . .	—	—	—	—	Stotina koroških desák (žaganic), 10—14 . . .	78	—	84	—
„ „ „ banaške . . .	—	—	—	—	„ „ „ St. Dominga . . .	50	—	54	—	Stotina koroških desák (žaganic), 8—12 . . .	64	—	68	—
„ „ „ rži črnomoške . . .	3	75	4	25	„ „ „ Ría . . .	50	—	54	—	Stotina štajarskih desák (žaganic), 10—14 . . .	75	—	—	—
„ „ „ podonavske . . .	3	75	4	50	„ „ „ Jave . . .	56	—	61	—	Stotina štajarskih desák (žaganic), 8—12 . . .	60	—	62	—
„ „ „ ječmena banaškega . . .	3	80	4	—	„ „ „ sladkorja v hlebi . . .	22	—	25	—	Stotina bukovich dilic . . .	9	—	9	50
„ „ „ egiptškega . . .	2	75	3	10	„ „ „ sekanega . . .	20	50	23	—	„ „ „ dog, od 3—6 pedi . . .	2	10	7	—
„ „ „ ovsa grškega . . .	3	—	3	10	„ „ „ mandeljnov . . .	34	—	42	—	*) 3 stari ali 8 mernikov.				
„ „ „ ječmena banaškega . . .	2	50	2	90	„ „ „ suhih češp . . .	9	—	10	50					
„ „ „ boba egiptškega . . .	—	—	—	—	„ „ „ sultanin . . .	22	—	25	—					
„ „ „ fižola belega . . .	4	—	5	50	„ „ „ cveb . . .	11	50	12	—					
„ „ „ pisanega . . .	5	—	5	50	„ „ „ krompirja . . .	2	—	2	20					
„ „ „ rajža laškega . . .	9	—	14	—	„ „ „ sena konjskega . . .	1	50	1	60					
					„ „ „ za goveda . . .	1	60	1	80					

22]

Razglas.

Prva občna zavarovalna družba v Pešti,

ki je ustanovljena s **6½ milijoni gld.** avst. vr., in ki zavaruje po vseh kronovinah našega cesarstva, priporoča se slavnemu občinstvu, in oznanja, da zavaruje:

- fabrike, hranilišča, pohoštva, poslopje vsake vrste, pa tudi premekljivo blago, kakoršno je: živina, poljščina in trgovska zaloga zoper ogenj;
- zoper škodo, ktera bi se utegnila pripetiti blagu, ko se vozi po suhem ali po morji;

[3

c) človeško življenje, posmrtné odprave, ženitninske dote, letni dohodki, penzije itd.

Da bi se dobrotnega zavarovanja lahko vsak vdeležil, bodo zavarovanjska plačila odmerjena, kar je najnižje mogoče; škoda se bode pak hitro in vsacemu pravičnemu zahtévanju popolnoma primerno brez odloga plačevala po očitnej cenitvi.

Poglavitno opravištvó za vso štajersko, kranjsko in koroško kronovino vodita v Gradcu **Kesler in Rokser,** velika trgovca.

Po okrajih so stanovitni opravniki razpostavljeni; en opravišnik pa zmirom popotuje po okrožji. — Da bi se jako vdeleževalo in vpisavalo slavno občinstvo, vabi okrožno opravištvó za spodnje Štajersko in Gorenjsko.

V Celji 18. aprila 1863.

Jože Pirš.